

REMISSYTTRANDE

2025-09-24

FRA beteckning

Dnr 2025FRA1585-2

Försvarsdepartementet
Rättssekretariatet

Er handläggare

Ert datum

Er beteckning

FRA handläggare

2025-07-01

Fö2025/01133

Maria Uddenfeldt

FRA föreg. datum

FRA föreg. beteckning

Betänkandet Samlade förmågor för ökad cybersäkerhet (SOU 2025:79)

Försvarets radioanstalt (FRA) välkomnar stora delar av utredningens förslag om verksamhetsöverföring och informationshantering.

Uppdragen som CSIRT-enhet samt den nationella funktionen CERT-SE med uppgift att stödja samhället i arbetet med att förebygga och hantera it-incidenter kommer utgöra en viktig del i det nationella cybersäkerhetscentrets (NCSC) operativa verksamhet. Även uppdragen som gemensam kontaktpunkt och cyberkrishanteringsmyndighet är något FRA ser positivt på. Överföringen av den övergripande uppgiften att stödja och samordna arbetet med samhällets informations- och cybersäkerhet är också viktig för att samla och ytterligare stärka arbetet med att öka cybersäkerheten i Sverige.

Vidare ser FRA att samverkan med Försvarets materielverk, Försvarmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Polismyndigheten, Post- och telestyrelsen samt Säkerhetspolisen är en nyckelfaktor för att fullgöra NCSC:s uppgift att utveckla och stärka Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska cyberhot och andra it-incidenter. För att sådan samverkan ska kunna ske på ett ändamålsenligt sätt är det FRA:s uppfattning att förslaget om uppgiftsskyldighet vid samverkan i verksamhet inom NCSC är nödvändigt. Även förslagen om särskild registerförfattning för personuppgiftsbehandling och nya sekretessbestämmelser är viktiga för att verksamheten inom NCSC ska kunna bedrivas på ett optimalt sätt.

De synpunkter FRA har på betänkandet redovisas nedan. Synpunkterna följer betänkandets disposition.

2025-09-24

Dnr 2025FRA1585-2

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:937) med instruktion för Försvarets radioanstalt

De föreslagna bestämmelserna i förordningen (2007:937) med instruktion för Försvarets radioanstalt (FRA:s instruktion) överlappar till viss del bestämmelserna i förordningen (2025:237) om det nationella cybersäkerhetscentret vid Försvarets radioanstalt (NCSC-förordningen). Utformningen av bestämmelserna behöver därför ses över för att undvika dubbelreglering.

Det bör även vara konsekvent att bestämmelser som närmare reglerar NCSC:s verksamhet finns i NCSC-förordningen, medan de som övergripande reglerar NCSC:s uppgift och FRA:s ansvar finns i FRA:s instruktion. Den nu beskrivna uppdelningen mellan NCSC-förordningen och FRA:s instruktion skulle förenkla och förtydliga förståelsen av NCSC:s samlade uppdrag samt underlätta för verksamheten. De föreslagna bestämmelser som särskilt behöver ses över är 4 b och 4 c §§ FRA:s instruktion.

Vidare bör det övervägas att i FRA:s instruktion föra in bestämmelser som anger att FRA är gemensam kontaktpunkt, CSIRT-enhet och cyberkrishanteringsmyndighet enligt förordningen om cybersäkerhet.

3.3.3 FRA ska ges viss föreskriftsrätt enligt förordningen om cybersäkerhet

FRA anser att det är viktigt att det finns en samordnad regelutformning för de krav som ställs på verksamhetsutövare. NCSC har en viktig roll i ett sådant harmoniseringsarbete. En utpekad föreskriftsrätt för FRA skulle dock medföra vissa utmaningar i det stödjande och rådgivande uppdrag som NCSC har. Dels för att råd som lämnas kan uppfattas som ett förhandsavgörande gällande uppfyllnad av bestämmelser, dels för att förtroendet som verksamhetsutövare har för NCSC kan skadas om information från verksamhetsutövarna leder till nya krav i föreskrifter. FRA:s uppfattning är att NCSC ska vara en del av systemet som stöttar och tillsammans med verksamhetsutövarna hittar bra sätt att möta samhällets cybersäkerhetsutmaningar. Genom det erfarenhetsutbyte som FRA har med andra länder har det kommit fram att ett sådant stödjande och rådgivande uppdrag som NCSC har bör vara renodlat för att bli framgångsrikt.

I egenskap av expertmyndighet inom cybersäkerhet är det viktigt för FRA att samverka med andra myndigheter. Om en annan myndighet får sådan föreskriftsrätt som nu är aktuell skulle därför FRA ha löpande kontakt och ge stöd i arbetet med att utforma ändamålsenliga och harmoniserade föreskrifter. Av samma anledning ser FRA positivt på förslaget att FRA ges rätt att yttra sig över sektorsspecifika föreskrifter.

2025-09-24

Dnr 2025FRA1585-2

3.3.4 FRA ska ansvara för tillsynssamordning

Uppgiften att leda ett samarbetsforum för tillsyn på området är inte uttryckligt reglerat i någon EU-akt. Om regeringen bedömer att ansvaret för en sådan uppgift även fortsättningsvis ska regleras i nationell rätt, är FRA:s bedömning att forumet inte behöver ledas av FRA för att åstadkomma en effektiv och likvärdig tillsyn.

Vidare är det FRAs bestämda uppfattning att uppgiften inte ska läggas på FRA med hänsyn till risken för att tilliten och förtroendet för NCSC skadas, vilket kan påverka NCSC:s arbete med att utveckla och stärka Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska cyberhot och andra it-incidenter.

Ett ansvar att leda ett samarbetsforum för tillsynsmyndigheterna behöver noga avvägas mot de risker i tillit och förtroende som kan påverka FRA:s andra uppgifter inom NCSC. Syftet med FRA:s uppdrag i den verksamhet som bedrivs inom NCSC är att stärka informations- och cybersäkerheten genom samverkan och informationsutbyte. I det ingår att bl.a. lämna råd och stöd till verksamhetsutövare. En viktig pusselbit i detta arbete är att verksamhetsutövarna är villiga, och ibland ålagda, att lämna information om sårbarheter avseende sin it-miljö. Utredningen redogör för att det framförts från flera håll (bl.a. företrädare för privata verksamhetsutövare) att en sammanblandning av uppgifter som rör stöd och uppgifter som rör tillsyn riskerar att påverka privata verksamhetsutövares incitament att anmäla sårbarheter.

Enligt FRA:s bedömning finns en påtaglig fara för att tillsynssamordningen kan komma att uppfattas som en del av tillsynsverksamheten. Det kan i sin tur leda till en osäkerhet hos verksamhetsutövarna i vilken utsträckning uppgifter som lämnas till NCSC når tillsynsmyndigheterna. En organisatorisk åtskillnad mellan stödjande verksamhet och samarbetsforumet är inte tillräcklig för att förhindra risken att förtroendet skadas. Såsom utredningen konstaterat kan hela samhällets möjlighet att agera i tid mot potentiella hot eller olyckor försvagas om verksamhetsutövare har låg tillit till NCSC. Det är därför viktigt att det står klart för verksamhetsutövare som kan komma att stå under tillsyn att FRA är helt frikopplad från tillsynsverksamheten.

När det är fråga om flera tillsynsmyndigheter som ska granska efterlevnaden av samma regelverk är det viktigt med samordning för att tillsynen ska vara effektiv och likvärdig samt för att den tillsynspliktiga verksamheten inte ska störas mer än nödvändigt. Det är dock en samordning som behöver göras mellan utsedda tillsynsmyndigheter. Som skäl

2025-09-24

Dnr 2025FRA1585-2

för att lägga tillsynssamordningsansvar på FRA tar utredningen upp att den gemensamma kontaktpunkten genom sitt deltagande i samarbetsgruppen på EU-nivå har insyn i och möjlighet att påverka hur NIS 2-direktivet ska tillämpas. Därefter anförts att det krävs tillgång till experter med kunskap om de föreskrifter som tillsynen utgår ifrån för att skapa förutsättningar för ett effektivt och likvärdigt tillsynsarbete. FRA vill här understryka att FRA kommer att bistå tillsynsverksamheterna med expertkunskap om NIS 2-direktivet genom myndighetssamverkan. En viktig uppgift för NCSC är att samordna och harmonisera det nationella cybersäkerhetsarbetet. En del av det arbetet är att samverka med tillsynsmyndigheter i t.ex. frågor av principiell karaktär av hur föreskrifter bör tolkas och tillämpas. Därutöver kan konstateras att en av NIS-samarbetsgruppens uppgifter är att tillhandahålla vägledning till tillsynsmyndigheter angående införlivande och genomförande av NIS 2-direktivet, se artikel 14.4. Sammanfattningsvis så krävs inte att FRA får uppgiften att ansvara för tillsynssamordning för att tillsynsmyndigheterna ska få tillgång till relevant expertkunskap. Det kommer de att få ändå.

3.3.7 FRA ska utses till nationellt samordningscenter för forskning och innovation inom cybersäkerhet

De uppgifter som Sveriges nationella samordningscenter för forskning och innovation inom cybersäkerhet (NCC-SE) har framgår av artikel 7 i CCCN-förordningen. Kortfattat handlar det om att främja samarbete mellan svenska forskningsinstitut, företag och myndigheter för utveckling av cybersäkerhetslösningar. Vidare är det NCC-SE som representerar Sverige gentemot EU:s kompetenscentrum för cybersäkerhet (ECCC) som bl.a. har till uppgift att hantera ekonomiskt stöd från de europeiska cybersäkerhetsprogrammen. Därutöver har NCC-SE fått godkännande att förvalta EU-medel för stöd till tredje part. Det innebär att den myndighet NCC-SE är placerad i ska pröva frågor om stöd enligt förordningen (2024:664) om stöd till åtgärder för cybersäkerhet inom näringsliv, teknik och forskning.

De uppgifter NCC-SE har skiljer sig från NCSC:s nuvarande uppdrag att utveckla och stärka Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska cyberhot och andra it-incidenter. FRA gör emellertid bedömningen att samverkan med sektorn forskning och teknik på sikt kan bli ett viktigt komplement till NCSC:s underlag för att utforma ändamålsenliga råd och stöd. Dessutom har NCC-SE en tydlig kontaktyta med företag och organisationer som är relevant för det uppdrag som NCSC har idag. Det finns därför synergier att hämta med en nära koppling till NCC-SE. Samtidigt skulle en verksamhetsöverföring till FRA kräva omfattande åtgärder för myndigheten för att sådan verksamhet ska kunna utföra NCC-SE:s uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Trots de utmaningar förslaget innebär för FRA ställer sig myndigheten positivt till att överta NCC-SE.

2025-09-24

Dnr 2025FRA1585-2

4.2 En ny lag om uppgiftsskyldighet vid samverkan i verksamhet inom NCSC

För att samverkan mellan myndigheter inom NCSC:s verksamhet ska kunna ske på ett ändamålsenligt sätt krävs att det finns möjlighet till en effektiv informationsdelning. FRA välkomnar därför den föreslagna uppgiftsskyldigheten med ventil för en intresseavvägning. Utredningen beskriver förtjänstfullt vilka omständigheter som exempelvis kan beaktas vid sådan intresseavvägning. Ett ytterligare exempel som FRA vill lägga till är att vilken verksamhet som finns hos den mottagande myndigheten och hur överlämnade uppgifter behandlas inom den myndigheten bör vara en faktor som vägs in vid bedömningen av om informationsdelning kan ske. Ett av Säkerhetspolisens uppdrag är till exempel att vara tillsynsmyndighet enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585). För att utövare av säkerhetskänslig verksamhet ska vara benägna att lämna uppgifter om sårbarheter eller incidenter till NCSC, kommer det vara viktigt att det står klart att de därigenom inte riskerar att bli föremål för ett tillsynsärendet enbart på grund av det som sedan delas med Säkerhetspolisen i dess egenskap av samverkansmyndighet.

Som exempel på vilken typ av uppgifter som kan behöva delas i samverkan inom NCSC:s verksamhet anges i utredningen bl.a. "aktörsinformation". FRA vill här förtydliga att med aktörer avses i detta avseende hotaktörer och inte aktörer i den betydelsen begreppet har i NCSC-förordningen. FRA har tidigare påtalat att begreppet aktörer i NCSC-förordningen kan vara missvisande då det inarbetade begreppet är verksamhetsutövare, se 4 § FRA:s instruktion, och att begreppet aktörer ofta används i betydelsen sådana aktörer som utgör ett hot mot verksamhetsutövares it-system.

5.6.1 Personella konsekvenser

Uppskattningsvis kommer cirka 85–100 anställda hos MSB att omfattas av verksamhetsöverföringen till FRA. FRA är mycket mån om att så många medarbetare som möjligt väljer att följa med vid en övergång till FRA. Det är viktigt för att säkerställa och bibehålla de kompetenser som finns och verksamhetens leveransförmåga.

FRA vill framhålla vikten av att regeringen beslutar om verksamhetsövergång snarast möjligt så att de arbetsrättsliga kraven kopplat till verksamhetsöverföringen samt andra personaladministrativa och lokalförsörjningsrelaterade processer inte blir ett hinder i att kunna genomföra överföringen till den 1 juli 2026. I vart fall bör ett beslut vara på plats minst sex månader före tänkt datum för verksamhetsövergången.

2025-09-24

Dnr 2025FRA1585-2

5.7.1 Ekonomiska konsekvenser av förslagen om överföring av uppgifter från MSB till FRA

FRA instämmer i utredningens bedömning att förslagen i huvudsak kan finansieras genom överföring av anslag från MSB till FRA. Den redovisade kostnadsberäkningen kommer dock att behöva justeras efter en närmare översyn av utgiftsposterna. Det finns t.ex. oklarheter kring utgifter som avser NCC-SE och utgifter för utrustning m.m. vid anlitande av konsulter. Vidare bör lönekostnader beräknas på fler anställda då personalstyrkan förväntas öka fram till verksamhetsövergången.

I detta ärende har generaldirektören Björn Lyrvall beslutat. I den slutliga handläggningen har också deltagit överdirektören Maria Diamant, ställföreträdande chefsjuristen Per Fabricius, avdelningscheferna John Billow och Gunnar Hellenius, stabschefen Tonje Broby, biträdande enhetschefen Jessica Öhlund Andersson, stabshandläggaren Anna Danielsson (GD:s stab) samt juristen Maria Uddenfeldt (C JUR:s kansli/Rätts), tillika föredragande.

Försvarets radioanstalt

Björn Lyrvall

Maria Uddenfeldt

FRA

2025-09-24

Dnr 2025FRA1585-2

SändlistaInternt FRA

GD

ÖD

C JUR

C GD:s stab

C KOM

AC

C JUR:s kansli/C Rätts